

ዝተሸፈነ ጉዕዞ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን

ብጋዘጤኛ፡ ጸሓፍን ተማራማርን ማርቲን ፕላውት

አብ ትካል ሓባራዊ ብልጽግና ተሽታታሊ ምዕባሌታት ዞባታት ቀርኒ አፍሪቃን ደቡባዊ አፍሪቃን (እዚ ጽሑፍ ከም ዘለዎ ካብ እንግሊዘኛ ናብ ትግርኛ ተተርጉሙ ዝቐርብ ዘሎዮ።

ጎደናታት ርእሰ ከተማ ኤርትራ አስመራ ዳርጋ ኩሉ ግዜ ብጸጥታን ጽምዋን ምስተዋሕጠዮ። ሎሚ ረፋድ ግን ዘይከምቀደሙ አዝዮ ብዙሕ ህዝቢ ነባሪ እታ ከተማ ናብ ጎደናታት ክውሕዝ ተራእዮ። አብ ገጽ እቶም ናብ ጎደናታት ዝውሕዙ ዝነበሩ ድማ ተስፋን ታሕንጎን ይንበብ ነይሩ። እንታይ ስለዝረኸብ? አብዛ ንዓመታት ብጽምዋ ተዋሒጣ ዝጸንሐት ከተማ፡ በዝን በትን መስርዕ ሒዙ፡ ሰንደቕ ዓላማ እናበልበለ ላዕልን ታሕትን ይብል ነይሩ። ናይዚ ምክንያት ከኣ፡ ንቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ ዶ/ር አብይ አሕመድ እንቋዕ ብደሓን መጻእካ ኢሉ ንምቕባልዮ። ሓቆምዮም። ሓደ ናይ ኢትዮጵያ ቀዳማይ ሚኒስተር ናብ ኤርትራ ዑደት ክገብር ድሕሪ ነዊሕ እዋንዮ። ስለዚ እዚ ጉዳይ ቀሊል ግምት ዝወሃቦ አይኮነን። ምክንያቱ እቲ አብ መንጎ ዝን ክልተ ሃገራት አስታት ንዕስራ ዓመታት ዝጸንሐ አይሰላም አይኩናት ኩነታት መዕለቢ ናይ ምርካብ ጅምሮ ዘበሰር ስለዝኾነ።

ቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ ዶ/ር አብይ አሕመድ፡ አብ መዓርፎ ነፈርቲ አስመራ ምስበጽሐ መራሒ ኤርትራ አቶ ኢሳያስ አፈወርቂ ዝርከቦም ሰበ ስልጣን እታ ሃገር ብድምቀት ተቐቢለዎ። ናይ ህዝቢ ከተማ አስመራ ከአሞ መግለጺ ዮብሉን። ብቐጽሩ ብዙሕ፡ አብ ስምዒቱ ሕጉስ ብምንባሩ ዝደመቐ አቀባብላ ነይሩ።

አብይ አስመራ ምስ አተወ ምስ ፕረዚደንት ኤርትራ ክልተአዊ ርክብ ገይሮም። ነቲ አብ መንጎ ክልቲአተን ሃገራት ዝጸንሐ ተጸብኦታት ደው ኢሉ፡ ንቡር ዲፕሎማሲያዊ ርክባቶም ከሓድሱ፡ ናይ ስልኪ መስመር፣ መጎግዚያ አየር፣ ውደባት፣ ስራሒ ክጅምር ማለት ኢትዮጵያ አተውን ወጻእን ንግዳዊ ንጥፈታት ብወደባት ኤርትራ ከተካይድ ከም ዝተሰማምዑን ብወግዒ አብ ሰነድ ከም ዝተፈራረሙን ተነገሩና።

ናብዚ ብከመይ ተበጽሐ?

ቅድም ክብል ዝተሰምዐ ሓሳብ ነይሩ። በሃሊኡ ድማ ቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ ዶ/ር አብይ አሕመድ፡ ብወግዒ ስልጣን ምስተረከበ አብ ዘስመዖ መደረ፡ ጉዳይ ኤርትራን ኢትዮጵያን ንምፍታሕ ካብቲ ቅድም ዝጸንሐ ብዝተፈልየን ብንጥፈትን ክዋሳእ ድልዊ ምኃኑ ሓቢሩ ነይሩ። እዚ ማለት ነቲ ብመሰረት ስምምዕ አልጀርሰን፡ ብኮሚሽን ዶብ ዝተዋህበ ብይን ብዘይ ዝኾነ ቅድመ ኩነት ሃገሩ ኢትዮጵያ ንምፍታሕ ድልውቲ ምኃና አነጻሩ። አብይ ከምዚ ድሕሪ ምባሉ ነገራት አይደንጎዮን። ጉዳያት ሓደ ድሕርቲ ሓደ በቦታኦም ክሕዙ ጀሚሮም። እቲ ዝነበረ ሓጽር ተጣሒሱ ጎደና ሰላም ተጸራጊ ማለትዮ። ሰላም ከም ዝገበሩ ንህዝብታቶምን ማሕበረ-ሰብ ዓለምን ብወግዒ ሓቢሮም። ሽሕጳ እቲ ዕማም ቀሊል ከምዘይከውን ርዱእ እንተኾነ፡ እቲ ጅምሮ ግን ጽቡቕዮ።

ምክንያቱ አብ ምንጻር እቲ ዶብ ገለ ንነብሶም ከም ኤርትራውያን ዝፈልጥዎ ዝነበሩ ናብ ኢትዮጵያ፡ ብተመሳሳሊ ከም ኢትዮጵያውያን ነብሶም ዝፈልጡ ዝነበሩ ድማ ናብ ኤርትራ ክኾኑ ክግደዱዮም። እዚ ጉዳይ ዓቢ ጥንቃቄ ዝሓትትዮ። ስለዚ እቶም ህዝብታት ከስተውዕሉ ክሓስቡ አለዎም። ዳግም ክግርሁ አይግባእን። መንግስቲ ኤርትራ ከም መንግስቲ ቡቲ ተጀሚሩ ዘሎ መስርሕ ሰላም ገለ መተንፈሲ ክረክብዮ። ንአብነት ኢትዮጵያ አብ ልዕሊ መንግስቲ ኤርትራ ዝተወሰነ ማዕቀብ ንክለዓል ድሮ ሓቲታ አላ።

እዚ ዝረከ ዘሎ ምዕባሌታት ግን አብ ሓደ ረፋድ ዝመጽእ አይኮነን። ካብ ነዊሕ ብምስጢር ክስረሓሉ ዝጸንሐዮ። አብዚ እዋን አብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ አመሪካ አቦ-መምበር ጠረጴዛ ጉዳያት አፍሪቃ ኮይኑ ዝሰርሕ ዘሎ አማሳደር ዶናልድ ያማማቶ ብዝግባእ ክዋስኦሉ ጸኒሑዮ። እዚ ሰብዚ አብ አህጉር አፍሪቃ ብዙሕ ተመክሮ ዘለዎዮ። ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኤርትራ አቶ ዑስማን ሳልሕ፡ ከምኡውን የማናይ ኢድ ኢሳያስ አፈወርቂ ምኃኑ ዝንገረሉ አቶ የማነ ገብረአብ፡ ብምስጢር ምስ አመሪካዊ አምባሳደር ዶናልድ ያማማቶ ብተደጋጋሚ ተራኸቦም ክዘራረቡ ምጽናሖም እቲ ምስጢር ሕጂ ክወጽእ ጀሚሩ አሎ። ብዘይካዚ እዞም ክልተ ሰበሰልጣን ኤርትራ፡ ምስ ቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ

ነበር ኣቶ ሃይለማርያም ደሳለኝ ብሕቡእ ይራኸቡ ምንባሮምውን እነሆ ምስጢራት ይመሉኹም ኣሎ። ዕላማ ናይዚ ሕጂ ዝንጸር ዘሎ ሕቡእ ዝርርባት ከኣ፡ ነዚ ንራኦ ዘለና ዝኸውን ባይታ ምጥጣሕ ከም ዝነበረ ንምግማት ይከኣል።

ዶናልድ ያማማቶ ኣብ ወርሒ ሚያዝያ ናይ 2018 ኣብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ዑደት ገይሩ ምንባሩ ዝዝከር'ዩ። ዑደት ምግባሩ ደኣምበር፡ ምኽንያት ዑደት እንታይ ነይሩ፡ ምስቶም መራሕቲ ተራኽቡ ብዛዕባ እንታይ ተዘራሪቡ ኣብ እዋኑ ኮነ ድሒሩ ዝተገለጸ ነገር የለን። ካብዚ ናይ ሕጂ ንጥፊታት ተበጊስካ ክፍተሽ እንከሎ ግን እቲ ርክብ ዋላ ካብ ክልቲኣቶም ህዝብታት ዝተሓብአ ይኹን ግን ኣገዳሲ ምንባሩ'ዩ። ነዚ ኩሉ ኣመሪካ ንባይናይ ተዋሲኦትሉ ማለት ግን ኣይከኣልን። ኣመሪካ ብዘለዋ ሓልን ተሰማዕነትን ትፈጥሮ ጸኛጢ ከም ዘለዎ እንከሎ፡ ካብ ፍቓድን ኣፍልጦ ኣመሪካ ዘይትኸይድ ንግስነት ስዑዲ ዓረብያ ግደ ከም ዝነበራ'ዩ ዝሕበር። ብፍላይ ወራስ ዓራት መሓመድ ሳልማን። ብተመሳሳሊ ኣሚር ሕቡራት ኢማራት ዓረብ። ሕቡራት ኢማራት ቁጠባ ኤርትራ ንምብርባር ብዝብል ምኽንያት ኣማኢት ሚሊዮን ዶላር ንኢሳያስ ከም ዝህቦ ብሰፊሑ ክዝረብ ጸኒሑ ኣሎ። ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ሕብረት ኣፍሪቃንውን ኣብቲ ምስጢራዊ ርክባት ናይ ምቅርራብ ተራ ከም ዝነበሮም'ዩ ዝዝርብ ዘሎ።

ስለዚ ድማ ዶ/ር ኣቢይ ኣሕመድ ኣብ ኤርትራ በጺሑ ናብ ሃገሩ ምስተመልሰ፡ ብስራሕ ጉዳይ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ምስ ዝነበረ ዋና ጸሓፊ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣንተኒዮ ጉተሬስ ተራኽቡ ተዘራሪቡ። ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ተነቢሩ ዝጸንሐ ማዕቀብ ክለዓል ፍቓድ ኢትዮጵያ ምጵኑ ብወግዒ ከም ዝሓተቶ ብማዕከናት ዜና ተገለጹ። ጉተሬስ ብወገኑ ከምኡ እንተደኣ ኮይኑ እቲ ማዕቀብ ትርጉም ኣይህልዎን ዝብል መልሲ ሂቡ። ኣብዚ ግን ሓደ ኣገዳሲ ነጥቢ ኣሎ፡ ኢሳያስ ኣፈወርቂ በዚ ዝኸይድ ዘሎ ብሓቂ ጸገም ኣየጋጥሞን ማለት ድዩ? ኩሉ ጸገማቱ ተፈቲሖ ኢልካ ክትዛረብ የኽእል'ዩ?

ምኽንያቱ፡ ንዕኡን ንሱን ንዝመርሖ ውድቡን ዝምልከት ናይ ህዝቢ ሕቶታት ስለ ዘሎ። እቲ ከመኽንዩሉ ዝጸንሐ ዶናልድ ተጎቢጦ እናሃለወ ዝብል ጸጥታዊ ምኽንያት ተተርቢዑ እነሆ። ኩሉ'ቲ ከም ህዝቢ ክምለስ ዝነበሮ ግን ከኣ ተገብሮ ዝጸንሐ ጠለባት ቅድሚት ክመጽእዩ። መልሱ ድማ ካብ ኢሳያስ'ዩ። ስርዓት ኢሳያስ ኣፈወርቂ ኣብዚ ዝሓለፈ 27 ዓመታት ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ ዜጋታት ብዘይ ጭቡጥ ምኽንያትን መስርሕ ሕግን ናይ ዓፈናን ቅንጻላን ስጉምቲ ክወስድ ጸኒሑ'ዩ። እዚ ምስጢር ኣይኮነን። ጸሓይ ዝሃረገሎ ሓቂ'ዩ። ኣብዚ ረብሓ ኢትዮጵያ ብርክት ዝበለ'ዩ። ሓደ ካብ ረብሓታት ማያት ቀይሕ ባሕርን ወደባትን ብቐረባ ምርካብ'ዩ። ኣብ ዶባት ዝርከቡ ህዝብታት ድማ ተጠቀምቲ'ዮም። ዝጸንሐ ሃይማኖታዊ ኮነ ባህላዊ ምትእስሳር ናይቶም ክቕጽልዩ።

ኣብ ከምዚ ዝበለ ሆይ ሆይታ ግን ሓደ ነገር ተዓዘበ። ሓደገኛ ኮይኑ ድማ ይስመዓኒ። ኩልና ከም እንፈልጦ ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ማለት ህወሓት፡ ክሳብዚ ኣቢይ ኣሕመድ ኣብ ስልጣን ዝመጽኡ ኣብቲ ናይ ሓባር ግንባሮም ኢህወደግ ኮነ፡ ኣብ መንግስቲ ወሳኒ ግደ'ዩ ነይርዎ። ኣብቲ ምስ ኤርትራ ዘበኣሰ ጉዳይውን ቀዳምነት ዝምልከቶ ንሱ'ዩ። ኣብዚ ሕጂ ዝገበር ዘሎ ስምምዕ ግን ከም ዘይምልከቶ ተገለጹ ኣሎ። ከም ግቡእ መባእስቲ ስርዓት ኣስመራ ብቀንዱ ንሱን ህዝቢ ትግራይን ስለዝኾኑ ኣብዚ ዝኸይድ ዘሎ መስርሕ ዕርቂ ቅድሚት ተሰለፉ ልሉይ ተራ ክጸወት ነይርዎ። ንግዜኡ ህወሓት ኣብዚ ዝካየድ ዘሎ መስርሕ ዙሪ ኢድ ዘይምህላው በዓል ኢሳያስ ሕጉሳት'ዮም። ወያነ ደሙ ወዲኡ። ሓይሉ ጸንቂቑ። ሞይቲዩ እንቋዕ ፖለቲካዊ ስዕረቱ ንምርኣይ ኣብቀዓና እናበሉ ብታሕጓስ ክገባበዙ ተራእዮም'ዮም።

እዚ ከምዚ ዝበለ ኣካይዳ ጸኒሑ ከቢድ መዘዝ ከኸትል ከም ዝኸእል ግን ክዝንጋዕ ኣይግባእን። ስለምንታይ ሲ እቲ ኣካይዳ ግልጽነት ዝጎደሎን ዘይሓላፍነታውን'ዩ። ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ምስ ምሉእ ሓይሉ'ዩ ዘሎ። ኣድላዩ ኮይኑ እንተረኸብዎ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ክሓልፍ ይኸእል'ዩ። ብኢሳያስ ኣፈወርቂ ዝምራሕ ዘሎ መንግስቲ ኤርትራ ነዚ ገና ብክልተ እግሩ ዘይረገጸ ጀማሪ መስርሕ ዙሪ ብሰሪ ህንዱድ ኣካይዳኦም ንሓደጋ ከይሳጣሕውን ዘየስግእ ኣይኮነን። የስግእ'ዩ።

ተርጓሚ፡ ዓ.አ.

ብሓልቶት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 30-07-2018